

skills and improve their academic performance.

To adopt this approach, both teachers of languages for specific purposes (LSP) and subject teachers will have to change their methods due to increased demand for professionals with developed intercultural communicative competences. Another challenge facing CLIL teachers is adaptation of learning materials for mixed language level groups. Adjusting teaching strategies by providing explicit instructions and scaffolding should be employed to improve content understanding and increase students' language awareness.

There are two aspects of LSP teachers' involvement in bi/multilingual education projects: (1) preparing students for learning professional academic disciplines in a foreign language, and (2) collaborating with subject teachers.

As regards the first aspect, LSP teachers adjust the foreign language syllabus to the language demands of the subject by introducing terminology and teaching academic language skills which find their application in all areas of the curriculum. The Department of Foreign Languages for Specific Purposes is actively working in this direction to adopt contemporary teaching strategies aimed at developing the key cross-curricular competences. Renewed syllabi and learning materials are being increasingly oriented towards the subject areas across students' curricula. A hands-on approach to development of professional language skills through practices similar to the ones that students will deal with in their future professional life (e.g. creating magazine covers, preparing radio packages and podcasts, uploading media-kits, designing interactive ads, writing different types of legal documents, designing web-sites) allows to enhance students' motivation and develop new linkages between foreign language learning and other disciplines.

In terms of collaboration the role of LSP teachers involves advising subject teachers on their own language use, on the language demands of their academic disciplines and on the kinds of language support practice which subject teachers can incorporate into their lessons. Within the framework of the Conception of Learning Foreign Languages in Zaporizhya National University, ongoing training seminars are planned to introduce CLIL methodology to the subject teachers. The Conception also envisages such forms of cooperation as preparation of learning materials for teaching special subjects in a foreign language by pedagogical staff of the Department of Foreign Languages for Specific Purposes in collaboration with other departments and peer review of textbooks and learners guides. The start was given by preparing the textbook in Legal English which covers some important aspects of the Ukrainian legal system in co-authorship with the Dean of the Faculty of Law. Another important example of a fruitful collaboration with the colleagues from this faculty is preparation of the Ukrainian-English / English-Ukrainian, Ukrainian-German / German-Ukrainian and Ukrainian-French / French-Ukrainian dictionaries of law terms and legal definitions.

*Галина Вербіло
м. Київ*

Формування комунікативних навичок майбутніх спеціалістів в процесі вивчення іноземної мови

Вважається, що мова є душою нації і в ній міститься її «національний характер». Вона є найміцнішим зв'язком, що з'єднує всі минулі та прийдешні покоління народу в одне ціле. Найбільш значущим для інтерпретації можливостей навчання іноземній мові є характеристика її як засобу спілкування. Вона реалізує свою комунікативну функцію, що є однією з основних поряд з семантичною або сигніфікативною. Загально відомо, що мова є найважливішим засобом людського спілкування.

В компетенцію викладача входить відслідкування рівня спілкування студента: кількість комунікативних контактів та обсяг повідомлень в кожному з них, кількість

співбесідників, обсяг вже засвоєних та актуалізованих мовних засобів (лексичних, фонетичних, граматичних), рівень відпрацьованих способів формування та формулювання думки за допомогою цих засобів. На відміну від інших навчальних предметів, іноземна мова, є одночасно і метою і засобом навчання.

У процесі викладання іноземної мови виникає спеціальне завдання: визначити те, чому саме, із сфери майбутньої спеціальності, культури та історії, навчати засобами іноземної мови. Бо вивчення мовних засобів (лексика, граматики, фонетики) заради самих цих засобів, не відповідає актуальним когнітивним і комунікативним потребам студентів. Специфіка іноземної мови як навчальної дисципліни, заключається в її безмежності. Вивчаючи мову, людина не може знати лише лексику, не знаючи граматики. У зв'язку з цим, у навчальному мовному матеріалі, виникає таке явище, як «обмеження». «Обмеження» - це процес, у відповідності з яким (знаючи, що неможливо навчити «всій англійській мові»), викладачі обмежують себе якимось стилем або видом англійської мови. В основі «обмеження» лежить структурування предметного плану мовленнєвої діяльності, розмежування сфер спілкування, спільних та спеціальних тем навчальної комунікації тощо. Науковці виділяють всім сфер спілкування : соціально-побутова, сімейна, професійна, соціально-культурна, сфера суспільної діяльності, адміністративно-правова, захоплення(дозвілля) та видовишно-масова. Для формування комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, слід віддавати перевагу лише трьом сферам: професійній, соціально-побутовій та сфері суспільної діяльності. В середині цих сфер необхідно робити розмежування на теми та підрозділи.

Іноземна мова потребує повсякденної, систематичної, мотивованої роботи. Студент повинен чітко знати заради якої мети він вивчає іноземну мову: можливість безпосередньо спілкуватися із носієм мови, самостійно розібратися у технічній або діловій документації. Комунікативний характер мовлення характеризується наявністю мотиву висловлювання, ситуативністю та особистісною орієнтацією. Мотив мовлення міститься в самій ситуації. Ситуації, в свою чергу, можуть бути реальними, умовними та уявними. Ситуації також можуть бути абстрактними/проблемними та конкретними. У конкретній ситуації присутня певна закріпленість ролей та точне визначення обставин. У абстрактній/проблемній ситуації студент висловлює своє власне судження, ставлення та оцінку, може погоджуватися із співбесідником або спростовувати його думку, вибудовує систему обґрунтування своєї точки зору. Ситуації можуть носити статичний або динамічний характер. При динамічному характері відбуваються зміни в компонентах ситуації: відбувається перестановка діючих осіб, їх взаємодії. Особистісна орієнтація значно підвищує ефект засвоєння іноземної мови тому, що, на цьому етапі, підключаються емоції та інтелект. Також важливо надати ситуації особистісний характер - буквально пропустити її «через себе».

Залучаючи студентів до тієї чи іншої ситуації, слід забезпечити її мовним матеріалом. З цієї точки зору ситуації можна поділити на стандартні та нестандартні. Типові ситуації – це стандартні діалоги, та стереотипний мовний матеріал, кліше. А у нетипових ситуаціях використовують довільні діалоги або полілоги наступних типів : інтерв'ю, опитування, бесіда, дискусія. Комунікативна позиція визначається роллю співбесідників. Необхідна мовленнєва взаємодія забезпечується прийомами методичної організації заняття. Одним з них є інтерв'ю. Його завдання – опитати якомога більше студентів під час заняття, вільно переміщуючись по аудиторії і довільно вибираючи адресата для опитування. Наступним прийомом є, так званий, «банк інформації». Він цікавий тим, що кожен студент, під час заняття, має певну кількість інформації. В результаті мовленнєвої взаємодії студентів, кожен з них отримує інформацію із «колективного» банку, тобто один від одного і, таким чином, отримує всю суму знань. Наступний прийом – «обмін актуальними подіями». Кожен студент отримує певну кількість інформації щодо тих чи інших актуальних подій в країні, за кордоном, в сфері професійної діяльності. Завдання в тому, щоб опитати якомога більше студентів і

надати кожному «свою» інформацію. Всі різновиди мовленнєвої взаємодії сприяють розв'язку комунікативних навичок та професійному зростанню особистості студента, як майбутнього спеціаліста.

*Iryna Vyslobodska,
Lviv*

Helping students figure out the meanings of phrasal verbs

Phrasal verbs (PhVs) have introduced innumerable additions to the English vocabulary. Once neglected and unduly treated by lexicographers nowadays they enjoy specialized dictionaries and numerous self-study course books for learners of English. By PhV we mean a combination of an “ordinary” (one-word) verb (*e.g. come, take, play*) and an adverbial or prepositional particle (*e.g. in, off, up*), or sometimes both, which constitutes a single semantic and syntactic unit.

The paper presents pedagogical implications of theoretical research into the semantics of phrasal verbs particles. The aim of the study is to reveal and analyze the types of the meanings the particle “up” has in PhV “take up”.

The topicality of the paper consists in division of the semantics of PhVs particles into three types of meanings: directional, metaphorical, and aspectual. Fifteen meanings of PhV “take up” registered in the Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs [CCDPhVs] (take up₁-take up₁₅) were analyzed and grouped according to the corresponding type of the meaning.

The directional meaning of the particle “up” indicating movement and position was revealed in such four PhVs – take up₁, take up₂, take up₁₀, and take up₁₁. Consider the example given below:

Take up₂ – if you take up an object, you begin to hold it or carry it, *e.g. She took up the box and tapped the lid* [CCDPhVs, p. 393].

The metaphorical function of “up” conveying increasing and improving was discovered in the following PhVs: take up₄, take up₅, take up₉, take up₁₂, take up₁₃, take up₁₄, and take up₁₅. Consider the example given below:

Take up₁₃ – if someone takes you up when you are starting a career, they help, support, and encourage you to succeed, *e.g. You are lucky to have been taken up by a clergyman* [CCDPhVs, p. 394].

The English particle “up” has been defined as a potential aspect making particle by many authors. Its main and the most spread aspectual function is to express the completion of the action. However, an overview of the particle “up” meanings has shown that it doesn't motivate the aspectual meaning of completion in the PhV under consideration. In the course of our investigation another important aspectual function of the particle “up” indicating the beginning of the action has been revealed. The sentences given below provide further support for the claim:

Take up₃ – if you take up an activity or job, you start doing it, *e.g. She decided to take up medicine as a career* [CCDPhVs, p. 384].

Take up₆ – if you take up a particular attitude, belief, or way of doing something, you start to have it, *e. g. They have abandoned Californian living patterns and have taken up European ones* [CCDPhVs, p. 393].

Take up₇ – if you take up an activity that was interrupted, you continue doing it from the point where it had stopped, *e. g. She took up the story.* [CCDPhVs, p. 393].

Take up₈ – if you take up a song or chant that other people are singing or shouting, you start singing it or shouting it with them, *e. g. The other boys took up the cry till the mountain rang* [CCDPhVs, p. 384].

The paper hopes to inspire teachers to use a semantic approach in explaining PhVs meanings. Knowing the type of the meaning the particle “up” can occur will facilitate the